

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2021-01-06

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

”Varför är det så tyst från Tegnell för tillfället? Har han blivit sjuk?”

En kvantitativ innehållsanalys av deltagarjournalistiken i
Aftonbladets liveflöde om coronapandemin.

Författare: Linnea Olsson Magnholt & Vilma Stockvall Carlsson

Handledare: Marina Ghersetti

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Authors: Linnea Olsson Magnholt & Vilma Stockvall Carlsson

Title: "Why the silence from Tegnell lately? Did he get sick?" – A quantitative content analysis of the participant journalism in Aftonbladet's live feed about the corona pandemic.

Level: Bachelor of journalism

Location: University of Gothenburg

Term: HT20

Language: Swedish

The purpose of this study is to analyze the live feed used on Aftonbladet's website during the corona pandemic and investigate how inviting the audience to participate with their own content affects the crisis journalism. This will be done by quantitatively analyzing the readers' and journalists' posts in Aftonbladet's live feed about the corona pandemic that was started on February 24th, 2020. The main point of the study is to find the answer to three questions:

- How are the three classic journalistic ideals – to inform, explain and investigate – reflected in Aftonbladet's live feed about the corona pandemic?
- How is the audience's participation in the live feed reflected?
- Does the content of the live feed change over time?

In order to answer the questions, and to understand our data, this article uses theories about journalism and its role in the democratic society, media logic in traditional news and in social media, gatekeeping, participant journalism and the media's role during a crisis.

The results showed that information was the most prominent of the three classic journalistic ideals in the live feed. However, this changed over the course of time. At the start of the live feed the journalists published information almost exclusively, but as the pandemic went on, they started to publish explaining posts in the same extent. Posts of investigating character was however not published at all.

The audience's participation followed the same pattern as the journalistic posts in the feed – information was requested in the greatest extent, but explanation was increasingly requested further into the pandemic. The study also showed that criticism from the audience increased with time, mainly towards Aftonbladet and its news coverage.

Key words: Aftonbladet, participant journalism, crisis journalism, live feed, corona pandemic

Nyckelord: Aftonbladet, deltagarjournalistik, krisjournalistik, liveflöde, coronapandemin

Innehållsförteckning

Abstract	3
1. Inledning	6
2. Tidigare forskning & teori	9
2.1 Journalistikens roll i samhället	9
2.2 Medielogik och social medielogik	10
2.3 Deltagarjournalistik och gatekeeping	11
2.4 Mediers roll och funktion under kriser	12
2.4.1 Journalisternas syn på mediernas ansvar	13
2.4.2 Allmänhetens kommunikationsbehov	13
3. Syfte & frågeställning	15
4. Metod	16
4.1 Intervju med Aftonbladet	16
4.2 Material	16
4.3 Urval och begränsningar	17
4.4 Operationalisering	18
4.4.1 Att definiera journalistik	18
4.4.2 Att kategorisera läsarinläggen	18
5. Validitet	19
5.1 Mätfel	19
5.2 Begreppsvaliditet	19
5.3 Generaliserbarhet	20
5.4 Reliabilitet	20
5.6 Intern och extern validitet	21
5.7 Resultatsvaliditet	21
6. Resultat	22
6.1 Den informerande journalistiken i liveflödet	22
6.1.1 Skillnader mellan vecka 13 och vecka 48	23
6.2 Övriga resultat kring journalisternas hantering av flödet	24
6.2.1 Inlägg som publiceras utan svar	24
6.2.2 Journalisternas svar på läsarnas frågor	26
6.2.3 Fördjupat innehåll blir vanligare senare i pandemin	27
6.3 Publikens deltagande i flödet	28
6.3.1 Journalistiken som efterfrågas	28
6.3.2 Ämnen som tas upp i läsarfrågorna	30
6.3.3 Läsarinläggens skiftande karaktär	31
6.3.4 Publikens deltagande baserat på kön	34
7. Sammanfattning och slutdiskussion	36
7.1 Undersökningens resultat i ett större perspektiv	36
7.2 Vidare forskning	38

8. Referenslista	40
9. Bilagor	42
Bilaga 1	42
Bilaga 2	45

1. Inledning

Den 11 mars 2020 meddelade Världshälsoorganisationen, WHO, att spridningen av coronaviruset klassas som en pandemi (WHO, 2020). Det första svenska fallet av coronaviruset bekräftades den 31 januari 2020 och det första svenska dödsfallet kunde konstateras samma dag som WHO valde att klassa virusets spridning som en pandemi. Sedan dess har regeringen satt in ett antal restriktioner för att stoppa smittspridningen, men trots det så har Sverige haft ett av de högsta dödstalerna per capita i världen (Worldometer, 2020). I Sverige har pandemin haft ett icke-linjärt förlopp - med en intensiv smittspridning under våren som avtog under sommaren för att sedan komma med ny kraft under hösten 2020. Totalt har mer än 500 000 svenskar smittats av viruset och 10 000 har förlorat sitt liv till följd av sjukdomen. Totalt i världen är siffran avlidna i skrivande stund uppe i över två miljoner (Ibid).

Medier över hela världen har rapporterat om utbrottet i realtid, till en publik som i krissituationer som denna efterfrågar snabb, direkt, uppdaterad, korrekt och trovärdig journalistik (Ghersetti & Oden, 2019). Men i det rådande medielandskapet, som till stor del utspelar sig på internet, möter journalistiken nya utmaningar. Vid krishändelser, exempelvis vid terrorattacken i Stockholm 2017, svämmar sociala medier på nolltid över med inlägg som innehåller information och bilder från den aktuella platsen. Detta skapar ett innehåll som konkurrerar med traditionella nyhetsmedier, som omöjligt kan hålla samma tempo i sin rapportering. Inte minst utmanar innehållet som sprids i sociala medier journalistprofessionens kontroll över medieinnehållet, vilket de traditionella medierna tvingas förhålla sig till (Ghersetti & Oden, 2019).

Aftonbladet var ett av de medier som snabbt började rapportera om coronaviruset. Redan den 24 februari 2020 öppnade man ett liveflöde med dygnet runt-rapportering kring pandemin. Detta sedan Aftonbladet bestämt sig för att samla all information och uppdatering kring det nya coronaviruset på ett och samma ställe. Till en början använde man sig av flera olika flöden uppdelade efter regioner eftersom smittspridningen då såg olika ut på olika platser i landet. Detta gjordes parallellt med ett nationellt flöde, som sedan kom att bli det enda efter att de regionala flödena stängdes ner i april 2020. Förutom korta notiser med coronarelaterade nyheter består liveflödet också av inlägg från publiken som skickas in genom en slags chattfunktion. Flödet kan därför ses som ett försök att anpassa det journalistiska innehållet till ett medialiserat klimat som präglas av sociala medier. Man kombinerar traditionell nyhetsrapportering med inlägg, frågor och kommentarer från publiken som modereras och ibland besvaras av Aftonbladets journalister. På så vis kan man implementera de positiva effekterna av snabb input från publiken utan att journalisterna förlorar kontrollen över innehållet (H. Olsson, personlig kommunikation, 13 november 2020).

Sedan starten har över 21 000 inlägg publicerats i flödet, varav över 7 000 är journalistsvar på kommentarer eller frågor som inkommit från läsare genom chattfunktionen. Enligt statistik från den 13 november 2020, har sidan öppnats mer än 411 miljoner gånger och drygt 450 000

läsarfrågor har kommit in (H. Olsson, personlig kommunikation, 13 november 2020). Samtidigt har Aftonbladet också nått rekordsiffror för nyhetsläsare i mobilen, med upp till 2 931 000 läsare per dag (Aftonbladet, 2020). Liveflödet har kommit att bli som en lägereld vi svenskar samlas kring för att ta del av senaste nytt om den pandemi som påverkat både människor och samhället i stort.

Liveflödets chattfunktion har gett Aftonbladet och dess journalister direkt information om vad läsarna efterfrågar, samt vilka frågetecken som finns och behöver redas ut. Journalisterna som jobbar med chatten får en roll som informationsgivare, i ett flöde som i det närmaste tar skepnad av en sambandscentral som fungerar som en koppling mellan makthavare och allmänhet. Detta genom både traditionellt nyhetsinnehåll och publikgenererat material. Journalisterna letar upp den av publiken efterfrågade informationen, och förmedlar den till allmänheten genom att besvara kommentarer i flödet. Dynamiken blir att läsarna med sina frågor leder Aftonbladet till att undersöka de mest relevanta ämnena ur publikens synvinkel, och publiken får genom Aftonbladets rapportering svar på sina frågor. Det sker ett tydligt informationsbyte mellan läsare och journalister, vilket inte fått lika stort utrymme i klassisk krisjournalistik tidigare. I liveflödet hörs folkets röst på ett sätt som tidigare inte varit möjligt, men som nu tillåts tack vare internets möjligheter och obegränsade utrymme (Weibull m.fl., 2018).

Ser man till läsarsiffrorna så har liveflödet bevisligen varit ett framgångskoncept för att attrahera läsare, men det tar också in journalistiken på ett tidigare utforskat spår. Vår undersökning kommer ur ett samhälleligt perspektiv vara av intresse då den utforskar vad som kan komma att bli en ny era inom krisjournalistiken. Deltagarjournalistik i kombination med krisjournalistik är i sig är inget nytt fenomen, men att se folkets röst så tydligt som man gör i Aftonbladets liveflöde om coronapandemin hör inte till vanligheterna. Vi vill därför, med avstamp i den klassiska journalistrollen och dess centrala frågor, undersöka vad som är karakteristiskt för ett nyhetsflöde där publikens röst hamnar i centrum.

”Mor å far 69 år, balanserar på gränsen i ålder med andra ord. Ena är rökare och den andra har kol + cancer som ska börja sin första strålning på Sahlgrenska nästa vecka. Inte optimal timing... Jag är frisk men antar att det är nej till att hälsa på? Saknar mina föräldrar :)”

- Läsarinlägg i liveflödet 23/3 2020

”Hej Sus! Jag förstår att du vill träffa dina föräldrar, speciellt nu när en ska genomgå en behandling. Men som du säger kanske det är bäst att avstå just nu, i och med Folkhälsomyndighetens rekommendation. Kanske ni kan prata via videosamtal, om det finns möjlighet?”

- Journalistlägg i liveflödet 23/3 2020

”Hur blir det för oss som är rädda för att vaccinet ska ge oss komplikationer? Minns vaccinet mot svininfluensan och dom som drabbades av narkolepsi.

Hur kan vi känna oss säkra nu??

- Läsarinlägg i liveflödet 25/11 2020

”Hej, detta diskuterades vid pressträffen med socialminister Lena Hallengren, vaccinsamordnare Richard Bergström och Folkhälsomyndighetens generaldirektör Johan Carlson. Scrolla gärna ner till 15-tiden så ser du deras svar angående detta. Jag kan också tillägga att vaccinering är frivillig.”

- Journalistinlägg i liveflödet 25/11 2020

2. Tidigare forskning & teori

Journalistiska liveflöden likt det som Aftonbladet upprättat under coronapandemin är än så länge ett outforskat område, vilket kan ha sin förklaring i att fenomenet helt enkelt är relativt nytt. Coronapandemin är tveklöst den största globala krissituation som har skett i tidsåldern av sociala medier, vilket har gett upphov till helt nya former av kommunikation och informationsförmedling. Tittar man på tidigare katastrofer, som exempelvis tsunamin 2004 eller svininfluensan som blev en pandemi 2009, är tekniken idag mycket längre gången på så sätt att medier kan interagera med publiken på ett helt annat sätt. Därav är coronapandemin inte jämförbar med tidigare kriser, vilket bidrar till en stor forskningslucka på detta specifika område, både inom kris- och deltagarjournalistik.

På grund av den skrala tidigare forskningen kring detta behöver vi därför bredda vårt perspektiv och se till forskning på närliggande områden för att förstå oss på ämnet. Vår undersökning kommer baseras på ett teoretiskt ramverk och tidigare forskning inom den ramen, som kommer hjälpa oss tolka den kris- och deltagarjournalistik som speglas i Aftonbladets liveflöde. Ramverket kommer bestå av tidigare forskning kring journalistrollen, medielogik i traditionella- samt sociala medier, gatekeeping, deltagarjournalistik och mediers roll under kriser. Redogörelser för de olika begreppen, deras relevans för undersökningen samt den forskning de baseras på följer nedan.

2.1 Journalistikens roll i samhället

Den journalistiska rollen är starkt kopplad till begreppet *professionalisering*. Begreppet myntades under 60- och 70-talet, under en period som ofta beskrivs som den professionella journalistikens genombrott. Ett genombrott baserat på en gemensam strävan efter autonomi, etik och högre status (SOU 2016:30). Under den här perioden kom det granskande perspektivet att bli en naturlig del av journalistiken, journalistutbildningar dök upp på högskolenivå och journalistiken började i samband med detta på allvar forma den så kallade *tredje statsmakten* (Weibull, 2019).

Bakgrunden till förändringen är en uppfattning om att journalistiken är ett demokratiskt fundament som bör stå på de svagas sida i samhället (SOU 2016:30), vilket även har fastslagits ett antal gånger i offentliga utredningar. I Riksdagens pressutredning från 1994, den senaste som genomförts, sammanfattar man journalistikens huvudsakliga funktion i tre punkter. Journalistiken ska *informera*, *granska samhällets makt* och vara *forum för debatt* (SOU 1995:37).

Själva kärnan i journalistikens gradvisa professionalisering är utvecklingen av gemensamma yrkesideal. Dessa har växt fram under flera decennier och skapat en ram för den professionella identiteten; som en gemensam bild om yrkets karaktär, journalister som grupp och vilken roll journalistiken ska spegla i samhället (SOU 2016:30).

Forskningen har länge intresserat sig för journalistikens professionella ideal och värderingar. Enkätundersökningar som gjorts bland svenska journalister har visat att de huvudsakliga funktionerna är att *informera*, *granska* makthavare och att *förklara* komplicerade händelser för publiken (Wiik, 2014), vilket stämmer väl överens med resultaten från tidigare offentliga utredningar. Något annat som framkommer i den typen av enkätundersökningar är att publikorienteringen är en annan fundamental aspekt av det journalistiska yrkesidealet. En majoritet av svenska journalister anser det vara viktigt att journalistiken svarar mot publikens behov av nya idéer och upplevelser (Ibid).

Den tekniska utvecklingen som bidragit till en onlinejournalistik, och därigenom en mer aktiv publik, har gjort att journalistiken allt mer går i en publikfokuserad riktning. Genom sociala plattformar har man också möjlighet till en mer direkt kontakt till sin publik. Den utvecklingen kommer med både för- och nackdelar. Positivt är att publikorienterad journalistik kan bryta ner elitism inom journalistiken och göra den mer relevant, men det kommer även med risken att medieinnehållet främjar populism och att avvikande röster marginaliseras (SOU 2016:30).

2.2 Medielogik och social medielogik

För att förstå sig på det rådande medielandskapet och hur den moderna nyhetsjournalistiken konstrueras är medielogik ett nyckelord. Medielogiken är, precis som journalistrollen och journalistiken i sig, en dynamisk process i ständig förändring. Begreppet i sig myntades av Altheide och Snow och beskriver de normer och regler om hur budskap formuleras i olika medium (Altheide, 2013). I teorin handlar medielogiken om hur medierna väljer sitt innehåll utifrån vad som passar deras format, organisation, yrkesmässiga normer och behov av uppmärksamhet (Strömbäck, 2015).

Formatet har tidigare varit en avgörande faktor, eftersom dess begränsade utrymme också har inneburit ett begränsat antal nyheter. Tryckta pressmedier och nyhetssändningar i etermedier ger bara utrymme för ett visst antal nyheter. Mängden nyheter måste därför skalas ner, vilket leder till ett urval som sker baserat på vad som passar mediets format och utrymme. Således skapar varje media en logik som man utformar och bearbetar innehållet efter – som kan kännas igen av dess publik (Altheide, 2013). Den traditionella medielogikens roll har dock börjat bli allt mindre, eftersom de allra flesta medierna nu kan publicera både text, ljud och bild på olika plattformar. Den digitaliserade journalistiken och sociala medier utmanar också den traditionella medielogiken genom internets obegränsade utrymme (Weibull m.fl., 2018). Således har man börjat prata om en *social medielogik*, med anledning av sociala mediers genomslag som i huvudsak fokuserar på spridning.

Huvudskillnaden mellan den traditionella medielogiken och den sociala medielogiken är att medan innehållet i nyhetsmedia produceras och väljs ut av yrkesverksamma journalister så är innehållet på sociala medier och andra digitala plattformar genererat av alla typer av användare (Klinger & Svensson, 2015). Traditionella mediers ställning och arbetsmetoder utmanas nu av vanliga människor som har mer möjlighet än någonsin att skapa eget innehåll och att sprida det vidare online. Traditionell medielogik och mediernas gatekeeping bestämmer därför inte längre nödvändigtvis vad som blir en nyhet. Dessutom har människor

nu möjlighet att diskutera nyheter i nya mediekontexter där publiken har helt andra möjligheter att interagera både med varandra och med det innehåll som publiceras.

Framförallt sker detta på sociala medier, men man kan också se samma tendenser i exempelvis Aftonbladets liveflöde kring coronapandemin där man har bjudit in publiken till att både bidra med- och att diskutera publicerat innehåll.

2.3 Deltagarjournalistik och gatekeeping

Att publiken bidrar till det journalistiska innehållet är inte ett nytt fenomen i sig. Undersökningar av landsortspressen i Östergötland har visat att redan de första lokaltidningarna, under 1700- och 1800-talet, byggde på material från allmänheten som skickades in och sammanställdes av en redaktör (Holt, 2019). Sedan dess har publikens bidragande till journalistiken tagit många olika skepnader. Bland annat talar man om *medborgarjournalistik* där personer ur allmänheten skapar eget innehåll utanför den journalistiska ramen, och om *deltagarjournalistik* som innebär att icke-journalister bidrar till skapande av traditionell journalistik (Holt, 2019).

Den tekniska utvecklingen som lett oss fram till onlinejournalistik och en mer publikfokuserad riktning har också gjort det möjligt för publiken att bidra med innehåll i större utsträckning. Möjligheten för vanliga människor att bidra till journalistiken har tidigare begränsats av utrymmet i olika spalter och tablåer – men internet och sociala mediers framväxt har skapat mer utrymme för publiken (Holt, 2019). Deltagarjournalistiken i Aftonbladets liveflöde är väldigt framträdande, och det är ovanligt att man får se en så tydlig dialog mellan publik och journalister. Traditionellt sett har deltagarjournalistiken online i huvudsak gått ut på att man kommenterar nyhetstexter, bidrar med bilder och filmklipp från olika händelser eller att man sprider innehåll vidare genom sina sociala medier. I huvudsak har man kunnat se detta på sociala medier tillhörande olika nyhetsmedier, men i det här fallet syns folkets röst direkt i nyhetskällan som är Aftonbladets egen sajt.

Ett centralt begrepp inom forskning som rör deltagarjournalistik är *decentrering*, vilket innebär att innehållet skapas från flera håll. Resultatet blir en ny journalistisk kultur som bygger på publikens deltagande, vilket tillåter fler tolkningar och perspektiv att ta plats i media. Genom decentrering tar journalistiken skepnad av dialog, snarare än monolog i den form som traditionella nyhetsmedier rapporterar (Chouliaraki, 2013).

Att en dialog mellan journalister och publik syns så tydligt som den gör i Aftonbladets liveflöde om coronapandemin hör inte till vanligheterna, eftersom nyhetsmedier tenderar att vilja upprätthålla sin roll som gatekeepers för att bibehålla kontrollen över innehållet (Holt, 2019). Begreppet gatekeeper, eller gatekeeping, myntades av Kurt Lewin redan 1947 som ett sätt att beskriva de beslut som föreligger vilken middagsmat som skulle serveras hos en familj. Begreppets andemening har sedan använts i analyser av flertalet forskningsområden, inte minst i analyser av nyhetsproduktionsprocesser. I det sammanhanget används begreppet för att beskriva de "grindar" en nyhet måste ta sig igenom för att ta sig hela vägen fram till en publikation. Detta innefattar den process där redaktioner sorterar bort och gör ett urval av

vilket innehåll som ska publiceras för att nå ut till läsarna (Wadbring & Weibull, 2014). Men eftersom internet idag erbjuder obegränsade mängder av information och producenter av nyhetsinnehåll existerar gatekeeping nu på flera olika nivåer. Detta har lett till att gatekeepingens relevans inom journalistiken har ifrågasatts, eftersom publiken nu kan både bidra till innehållet och i stor utsträckning hitta egna källor för information (Nygren, 2008).

2.4 Mediers roll och funktion under kriser

Trots att internet och sociala medier de senaste åren har börja utmana nyhetsmediernas roll som gatekeepers har nyhetsmedier fortfarande en central roll vid krissituationer. Nyhetsmediernas publik verkar inte minska, utan slår tvärt om nya rekord under krishändelsers förlopp. Till exempel hade Aftonbladet sitt dittills bästa trafikdygn i sina digitala kanaler under det mest akuta dygnet när en storm drog in över Sverige 2013 och nu har nya rekord för antalet dagliga nyhetsläsare i mobilen under coronapandemin slagits (Jendel, 2016).

Undersökningar visar att tidningarnas nätupplagor är den enskilda kanal som utnyttjas allra mest under krissituationer. I en undersökning som genomfördes av MSB, Myndigheten för kris och beredskap, visade det sig att 84 procent av de som svarat på krisenkäterna hade vänt sig till tidningar på nätet för att få reda på vad det är som händer (Odén m.fl., 2016). Anledningen är att tidningarna ofta är snabba med att gå ut med liverapportering om de pågående händelserna, där informationen uppdateras i realtid genom både journalistik och genom publikgenererat material. På så vis tar tidningarnas nätupplagor i det närmaste karaktär av sambandscentraler (Odén m.fl., 2016).

Det har genomförts undersökningar av vad medierna rapporterar om under pandemier. Bland annat MSB genomförde en kartläggning av vilka ämnen som dominerade i bevakningen av svininfluensapandemin 2009. (Ghersetti & Odén, 2010).

Tabell 1 – Ämnen som dominerade i kvällspressens svininfluensbevakning (procent)

Hantering av smittan	56
Själva influensan	46
Drabbade, enskilda eller grupp	34
Reaktioner på influensan	15
Ekonomiska frågor	0
Drabbade samhällssektorer	1
Mediernas rapportering	2
Övriga ämnen	7
Summa	161
Antal artiklar med minst ett ämne	561

Kommentar: Summan av procenttalen överstiger 100 eftersom en del av artiklar och inslag hade mer än ett dominerande ämne.

De två absolut största ämnena var då hantering av smittan samt själva influensan. Andra ämnen som fick stor plats var drabbade, reaktioner på influensan, ekonomiska frågor, drabbade samhällssektorer och mediernas rapportering (Ghersetti & Odén, 2010).

2.4.1 Journalisternas syn på mediernas ansvar

Genom en enkätundersökning som gick ut i Journalistpanelen 2012 och 2014 har man kunnat påvisa att journalisters ställningstaganden kring arbetsuppgifter i samband med kriser faller ut i tre dimensioner. Dessa fördelas både under det akuta- och uppföljande skedet av en kris. Den första benämns som *trygghetsdimensionen*. Där fokuserar journalistiken på att upprätthålla stabilitet och lugn under krisen, samt att bistå myndigheterna med att sprida information. Den andra dimensionen är *granskningsdimensionen*, där journalisterna fokuserar på att belysa orsaker, hur människor drabbats, hur krisen kunde uppstå och vilka som är ansvariga. Här betonas vikten av faktakontroll och kritisk granskning. Den tredje och sista dimensionen är en *aktualiseringsdimension* där man fokuserar på att nyheterna ska vara snabba och aktuella – även på bekostnad av etiska hänsyn om situationen så kräver (Odén m.fl., 2016).

Undersökningen visade att under en kris akuta skede prioriterar journalister aktualitets- och trygghetsdimensionerna. Omvänt gäller för granskningsdimensionen, som istället hamnar i fokus under det uppföljande skedet av en kris. Dimensionerna kan i vår undersökning bidra till en förståelse för hur publikens frågor samt journalisternas svar ser ut beroende på var i krisen man befunnit sig när innehållet skrevs, samt hur detta varierar över tid.

2.4.2 Allmänhetens kommunikationsbehov

Något annat som varierar över tid är typen av information publiken efterfrågar. Allmänhetens kommunikationsbehov varierar mellan krisens olika faser. Samhällskrisers förlopp utgörs i det avseendet av en *akutfas* då det centrala är att undvika fara och minska skadeverkningarna. Detta följs sedan upp av en *bearbetnings- och återhämtningsfas* då samhällsfunktioner ska återupprättas, ansvar ska utkrävas och förtroende för samhällsinstitutionerna ska återskapas (Odén m.fl., 2016).

Det är dock sällan en kris följer ett helt linjärt förlopp. De kan blomma upp och avta för att sedan komma tillbaka med ny kraft igen (Boun & t'Hart, 2003). Ett icke-linjärt krisförlopp kan komma att påverka krisjournalistiken, både lång- och kortsiktigt. En av de centrala följderna på lång sikt är ett ökat eller minskat förtroende för ansvariga organisationer och beslutsfattare, vilket i sin tur påverkar hur samhället hanterar en kris nästa gång den uppstår (Odén m.fl., 2016). Coronapandemins icke-linjära förlopp i Sverige är ett exempel på detta. Smittspridningen startade i mars 2020, ebbade ut under sommaren och återkom med ny kraft under hösten. Hösten kom alltså med en ny akutfas, men eftersom kriskommunikation om pandemin då pågått under lång tid kan man anta att publikens kommunikationsbehov då var annorlunda jämfört med hur det såg ut i mars.

Under coronapandemins gång har det genomförts undersökningar som visat att även publiken följer det icke-linjära förloppet i termer av nyhetskonsumtion och förtroende för medierna. Där visade det sig att coronarapporteringen följdes av fler människor i oktober jämfört med i september, och dessutom hade förtroendet för mediebevakningen ökat i takt med smittspridningen. Förtroendet var störst för SVT och TV4, Aftonbladet hamnade på tredjeplats i listan. (Vetenskap & Allmänhet, 2020) Att allmänheten har förtroende för medierna är alltid av stor vikt, men kanske extra viktigt under en krishändelse. Saknas förtroende så raserar uppdraget som journalistik har i det demokratiska samhället och gör att hela funktionen fallerar.

3. Syfte & frågeställning

Det vi vill undersöka är hur journalistiken påverkas av att publiken bjuds in, genom att kvantitativt analysera läsarnas och journalisternas inlägg i Aftonbladets liveflöde om coronaviruset. Syftet är att undersöka den deltagarjournalistik som uppstått i liveflödet och vad som är karakteristiskt för den här nya formen av nyhetsinnehåll.

För att göra detta har vi formulerat tre frågeställningar som vi genom undersökningen ämnar finna svar på:

1. Hur återspeglas de klassiska journalistidealerna - att *informera*, *förklara* och *granska*, i Aftonbladets liveflöde?
2. Hur återspeglas publikens deltagande i liveflödet?
3. Sker det någon förändring i innehållet under coronapandemins gång?

4. Metod

För att besvara frågeställningarna har vi valt att genomföra en kvantitativ innehållsanalys av inläggen i Aftonbladets liveflöde. Detta eftersom vi är ute efter att få en bredare bild av förändringar över tid, snarare än att fördjupa oss i enstaka inlägg.

En kvantitativ innehållsanalys är ett användbart verktyg när man vill ha svar på frågor om förekomsten av olika typer av innehållsliga kategorier i ett material. Det kan handla om hur ofta, eller hur *frekvent*, något förekommer eller hur stort *utrymme* det får i det totala materialet (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud, 2017). På så vis kan man göra generaliseringar i ett större material samt se återkommande strukturer.

4.1 Intervju med Aftonbladet

Innan vi inledde arbetet med kodschema och materialinsamling kontaktade vi Aftonbladet och genomförde en telefonintervju med Hanna Olsson som är chef för breaking news-desken. Detta för att få bakgrundsinformation kring liveflödet, hur man resonerade vid uppstarten, samt hur man ser på den här typen av informationsförmedling ur ett journalistiskt perspektiv. Intervjun, som spelades in och transkriberades, ägde rum den 9/11 2020 och varade i 21 minuter. Detta följdes även upp med ytterligare en telefonintervju efter att materialet kodats in. Den 25 minuter långa intervjun, som även den spelades in och transkriberades, ägde rum den 15/12 2020.

De två intervjuerna ligger till grund för bakgrunden som presenteras i inledningsavsnittet samt för de kommentarer vi följer upp undersökningens resultat med i avsnitt 6.

4.2 Material

Hur olika medier har valt att bevaka pandemin på sina webbsidor varierar, men gemensamt för dem är att de flesta har samlat allt material kopplat till coronaviruset på en och samma sida. Detta gäller samtliga stora nyhetssajter, som Aftonbladet, DN, Expressen, GP, SvD och SVT. Det är dock bara Aftonbladet och SVT som har erbjudit en chattfunktion där läsarna direkt kan ställa sina frågor och få svar från journalisterna. Den senaste statistiken, från 27 november 2020, visar att SVT:s liveflöde haft 115 miljoner öppningar sedan uppstarten den 24 februari 2020 (I. Horvatovic, personlig kommunikation, 27 november 2020), medan Aftonbladets flöde haft över 411 miljoner öppningar (H. Olsson, personlig kommunikation, 13 november 2020). Den stora trafikmängden är anledningen till att vi valt att analysera just Aftonbladets liveflöde kring coronapandemin och inte något annat nyhetsmedias.

Materialet vi utgår från i vår undersökning är de läsar- samt journalistinlägg som har publicerats i Aftonbladets liveflöde om coronapandemin, som upprättades i februari 2020. I flödet publiceras också notiser som rör coronapandemin, men de ingår alltså inte i det material som vi valt att undersöka. Detta eftersom vårt fokus ligger på deltagarjournalistiken i flödet.

4.3 Urval och begränsningar

På grund av tidsramen för arbetet har vi inte möjlighet att gå igenom samtliga läsar- och journalistinlägg som gjorts i liveflödet. För att begränsa materialet har vi därför valt ut två perioder som är extra intressanta att undersöka och jämföra med varandra. Genom att sedan ställa resultatet från de två perioderna mot varandra kan vi se vilka skillnader som skett i innehållet över tid.

Vi har resonerat oss fram till att göra två olika nedslag i liveflödet, som analyserar tre dagar under en specifik vecka vardera. Detta för att kunna göra ett nedslag när liveflödet var nytt och ett som ligger så nära i nutid som möjligt. På så vis får vi en spridning av pandemins olika stadier, vilket hjälper oss skapa en bild av hur publikens inlägg och frågor har förändrats under coronapandemins gång. Coronapandemin har inte haft ett linjärt förlopp, utan har gått i vågor. Smittspridningen kom i en första våg under våren 2020, för att sedan avta under sensommaren och komma med ny kraft i en andra våg under hösten. För att undersöka skillnaderna kommer vi göra ett nedslag under den första smittvågen och ett under den andra.

Valet landade i vecka 13 och vecka 48, eftersom dessa veckor skiljer mycket i tid men hade liknande händelseförlopp under de två smittvågorna. Under vecka 13 infördes beslutet om att begränsa allmänna sammankomster till max 50 personer, och under vecka 48 ändrades samma begränsning till att endast omfatta max 8 personer.

För att ytterligare begränsa materielmängden har vi valt att analysera inlägg som publicerats på måndagar, onsdagar och fredagar. Anledningen till detta är att vi ville välja de dagar där flest läsar- och journalistinlägg har publicerats. Under pandemins tidiga stadie genomförde Folkhälsomyndigheten presskonferenser varje dag, men under vårt andra nedslag hade man gått över till att endast hålla presskonferenser på tisdagar och torsdagar. Utförliga referat av presskonferenserna publiceras i liveflödena, vilket gör att färre läsarinlägg och journalistsvar publicerats de dagarna. Generellt sett publiceras även mindre inlägg på helgerna, vilket är anledningen till att vi valde att inte inkludera helgdagar, tisdagar och torsdagar i urvalet.

Ursprungstanken var att hämta allt material från Aftonbladets primära liveflöde om coronapandemin. Men på grund av hur systemet är uppbyggt på Aftonbladets sajt var det inte möjligt att ta sig tillbaks till början av det primära flödet, så det materialet gick inte att få tag i. Vi fick därför vända oss till de regionala flödena man använde sig av i början av pandemin, parallellt med det primära flödet som efter april 2020 blev det enda. Analysenheterna för det första nedslaget hämtas därför från de sju regionala flödena som användes i början av pandemin, medan analysenheterna för det andra nedslaget hämtas från det primära flödet som under vecka 48 var det enda aktiva.

4.4 Operationalisering

Vid utformning av studiens kodschema har utgångspunkten varit att operationalisera det teoretiska ramverket för att kunna ställa frågor till analysenheterna som gör att uppsatsens frågeställningar kan besvaras. Kodschemat innehåller totalt 14 variabler, där fem är allmänna för samtliga inlägg, sex är specifikt riktade mot läsarinlägg och tre är specifikt riktade mot journalistinläggen (se bifogat kodschema med kommentarer).

4.4.1 Att definiera journalistik

För att kunna svara på hur de klassiska journalistidealerna att *informera*, *förklara* och *granska* återspeglas i Aftonbladets liveflöde måste innehållet i journalistinläggen kunna definieras. För att operationalisera detta har vi tagit hjälp av de klassiska journalistfrågorna *vad*, *var*, *när*, *vem/vilka*, *hur*, *varför* och *med vilka konsekvenser*? De här öppna grundfrågorna anses som grundläggande för journalistiken och för att frambringa icke-vinklade svar från intervjuobjekt (AJR, 2000).

Med utgångspunkt i de frågorna kan vi systematiskt definiera innehållet i de publicerade journalistinläggen, och på så sätt kategorisera vilket av de tre journalistidealerna ett inlägg återspeglar:

- Information – *Inlägg som svarar på vad, var, när, vem eller vilka?*
- Förklaring – *Inlägg som svarar på hur?*
- Granskning – *Inlägg som svarar på varför eller med vilka konsekvenser?*

4.4.2 Att kategorisera läsarinläggen

För att kunna svara på hur publikens deltagande återspeglas i liveflödet kommer vi använda en mängd olika variabler för att kategorisera läsarinläggens innehåll. För att utforma dessa har vi utgått från tidigare forskning kring krisjournalistik, som pekar på att publiken efterfrågar olika saker beroende på vilket stadie av en kris man befinner sig i (Odén m.fl., 2016). Även här pratar man om *information*, *förklaring* och *granskning*. Således blir en av variablerna vad som efterfrågas i läsarinlägget, där vi använder samma definitioner som för journalistidealerna som återspeglas i journalistinläggen.

Vidare har vi använt variabler som kan hjälpa oss kartlägga de karakteristiska dragen för inläggen i Aftonbladets liveflöde. En variabel behandlar vilket ämne inlägget berör, vilket har delats in i övergripande teman där många aspekter går in. Dessa baserades till stor del på de ämnen som det rapporterades mest om under svininfluensapandemin (Gheretti & Odén, 2010). Vi lade också till två olika variabler som berör inläggets karaktär, alltså om de uttrycker kritik eller beröm. Det finns även med variabler för huruvida ett inlägg har fått svar av en journalist eller inte, om journalisten med sitt inlägg lyckas svara på den ställda frågan eller inte, samt en variabel som behandlar kön på den som skrivit inlägget. Detta för att på ett övergripande sätt kunna hitta mönster i läsarinläggens innehåll och utformning.

5. Validitet

Validiteten är ett centralt problem vid forskningsstudier. God validitet innebär att man faktiskt mäter det man säger, samt att man undviker systematiska fel (Esaiasson m.fl., 2017). Genom att noggrant se över de nedan följande begreppen kan vi dra slutsatser om studiens validitet och reliabilitet, för att veta hur korrekta slutsatser och antaganden man kan göra baserat på vår undersökning.

5.1 Mätfel

För att stärka undersökningens validitet och minska risken för mätfel inledde vi utformningen av kodschemat med att ställa upp en enkel grund. Denna utvecklades sedan vidare genom att vi testade oss fram på inlägg i Aftonbladets liveflöde. Nya variabler och variabelvärden utvecklades tills det inte längre uppkom behov av nya sådana. På så vis utformades kodschemat på ett fungerande sätt.

Nästa steg för att undvika mätfel var att ta beslutet om att genomföra kodningen tillsammans, för att undvika tolkningsskillnader. På så vis kunde vi föra en löpande diskussion kring de mer svårtolkade analysenheterna och se till att allt material tolkades likadant. Dock gick även de mer komplicerade tolkningarna relativt enkelt att koda in tack vare de förtydligande kommentarerna till kodschemat. På så vis blev kodningen inte överdrivet tidskrävande och vi kunde enkelt undvika slumpmässiga och systematiska fel.

Utöver det gick vi även kontinuerligt tillbaks i det färdigkodade materialet för att i ett tidigt stadie kunna upptäcka eventuella felaktigheter. För att underlätta det arbetet sparades materialet från de olika dagarna ned i separata mappar, och vi noterade vilka analysenheter som tillhörde vilket material. På så vis kunde vi enkelt gå tillbaks i materialet och åtgärda eventuella fel eller misstag i kodningen. Här var även variabel V3, *Inläggets tre första ord*, till stor hjälp. Efter kodningen gick vi även igenom allt insamlat material i SPSS för att se till att inga uppenbara fel kunde upptäckas. Ett sådant misstag upptäcktes och kunde åtgärdas.

5.2 Begreppsvaliditet

För att säkerställa kodschemats tydlighet och replikerbarhet har det kompletterats med tillhörande kommentarer. Dessa förklarar de mer komplicerade variablerna och förtydligar tanken bakom de olika variabelvärdena. Nedan följer ett sådant begrepp, som vi resonerat särskilt kring.

En av våra variabler ställer frågan om vilket signerat kön inlägget har, det vill säga könet på den person som skrivit inlägget. Den variabeln utformades för att undersöka eventuella mönster i vilka som ställer frågor och om man kan se skillnader i mäns deltagande jämfört med kvinnor. När man skriver ett inlägg i chatten är det obligatoriskt att fylla i ett namn, men det finns inget som intygar att namnet som fylls i är läsarens faktiska namn. Många inlägg är således publicerade under alias av läsare som av någon anledning vill vara anonyma, och vi

kan inte med säkerhet säga att ett inlägg signerat ”Maria” faktiskt är skrivet av en kvinna. Därför valde vi att kalla variabeln just *signerat kön*, för att förtydliga att läsaren har valt att kalla sig detta men att det inte är en garanti för personens kön. Man får således ha i åtanke att man inte kan dra några hundra procentiga slutsatser av just den variabeln, men vi ansåg att den var intressant nog för att ändå inkludera i kodschemat.

5.3 Generaliserbarhet

Något som kan komma att påverka undersökningens generaliserbarhet är valet av veckor för de två nedslagen. Eftersom både vecka 13 och 48 innebar nya restriktioner var vi medvetna om att detta eventuellt kunde påverka vårt resultat, i form av ämnen som tas upp i inläggen. Mer om detta tas upp i avsnitt 4.3. Eventuellt kunde händelserna under dessa veckor göra att man i större utsträckning än normalt tar upp ämnen som *restriktioner, riktlinjer och regler* eller *presskonferenser*.

Under punkt 6.3.2 kan man dock se att valet av veckor inte verkar ha påverkat resultatet i form av vilket ämne inläggen i liveflödet handlade om. Detta eftersom ingen av de två kategorier vi förväntat oss skulle bli stora blev det. Därför anser vi att generaliserbarheten inte påverkas märkbart av vårt val av veckor. Dock är vi medvetna om att detta ändå kan ge en påverkan, vilket betyder att det är viktigt att vara medveten om detta när resultatet generaliseras. För att helt säkerställa generaliserbarheten hade ytterligare veckor kunnat inkluderas i undersökningen, men på grund av arbetets tidsram var detta inte genomförbart.

5.4 Reliabilitet

För att stärka undersökningens reliabilitet, samt för att stärka replikerbarheten, valde vi att genomföra ett reliabilitetstest innan kodningen påbörjades. Detta för att säkerställa att även en utomstående person kan använda vårt framtagna kodschema med samma resultat, samt att vi inte har blandat in egna associationer eller förutfattade tankar i kodschemat under skrivandets gång. (Esaiasson m.fl., 2017).

Sex av de senaste inläggen i Aftonbladets liveflöde användes vid reliabilitetstestet. För att få spridning i innehållet valde vi ut två läsarfrågor, två journalistsvar samt två kommentarer från läsare som inte blivit besvarade av en journalist. Inläggen kodades sedan av två oberoende testpersoner, vars kodning sedan jämfördes med den vi själva gjort på samma inlägg. Detta för att kontrollera att testpersonerna tolkade kodschemat på samma sätt som vi, samt för att hitta eventuella oklarheter i variabelschemat och åtgärda dessa innan kodning av materialet inleddes.

Båda testpersonerna kodade inläggen på samma sätt som vi, vilket styrker kodschemats tydlighet, samt bekräftar hög begreppsvaliditet. Vi kan därför anta att om en utomstående person hade genomfört samma undersökning med hjälp av vårt variabelschema så hade resultatet blivit detsamma. Därför anser vi att undersökningens reliabilitet är god.

5.6 Intern och extern validitet

Tack vare delar som reliabilitetstestet, det välutvecklade kodschemat, att vi genomfört kodningen gemensamt samt att vi inte stötte på några problem under vår kodning så anser vi att vår interna validitet är mycket god. Även intervjuerna som genomförts med Hanna Olsson stärker både den interna och den externa validiteten, eftersom hennes uppfattning är samstämmig med vårt resultat trots att vi endast undersökt innehållet i liveflödet under två veckor.

Den externa validiteten hade kunnat stärkas ytterligare genom att utöka materialet till att exempelvis inkludera ytterligare en vecka mellan de två nedslag som vi valt att göra. Vi anser dock att vi har dragit välgrundade slutsatser med hjälp av de resultat vi fått, samt att mängden material som undersökningen grundas i framgår tydligt. Vi har heller inte dragit några slutsatser som inte kan stödjas av vårt insamlade material, vilket gör att vi anser resultatet vara generaliserbart.

5.7 Resultatsvaliditet

God reliabilitet ihop med god begreppsvaliditet utgör grunden för god resultatsvaliditet. Det innebär också ett skydd mot förekomsten av systematiska och osystematiska fel – vilket försäkras om att vi faktiskt mäter det vi påstår att vi mäter (Esaiasson m.fl., 2017).

Eftersom vi har genomfört ett noggrant arbete där vi lagt ner mycket tid och eftertanke på att utforma vårt kodschema samt val av begrepp, genomfört vårt kodningsarbete utan felaktigheter och tänkt på eventuella konsekvenser innan arbetet med materialinsamlingen inleddes kan vi nu dra slutsatsen att vår undersökning uppfyller kraven för god resultatsvaliditet. Som tidigare nämnt hade generaliserbarheten samt den externa validiteten kunnat höjas ytterligare i form av fler nedslag, men sett till tidsramen som arbetet utförts under anser vi att den slutgiltiga resultatsvaliditeten är god.

6. Resultat

I det här avsnittet presenteras de resultat vår undersökning gett. Det analyserade materialet består av totalt 775 inlägg, varav 242 är journalistinlägg och 533 är läsarinlägg.

Resultaten från det analyserade materialet kommer även kompletteras med kommentarer från Hanna Olsson, som är chef för breaking news-desken på Aftonbladet. Dessa baseras på de två intervjuer som genomförts med henne under arbetets gång.

6.1 Den informerande journalistiken i liveflödet

Av de tre klassiska journalistidealen är det *att informera* som är den mest framträdande i de 242 journalistinlägg som kodats från Aftonbladets liveflöde om coronapandemin. *Att förklara* förekommer också till viss del, men inte i samma utsträckning. Granskande journalistinlägg förekommer däremot inte en enda gång i det material som ingått i vår undersökning.

Tabell 2 - Vad förmedlas i journalistinlägget (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Information	86	45	76
Förklaring	11	46	19
Granskning	0	0	0
Övrigt	3	9	5
Summa	100	100	100
Antal inlägg	186	56	242

Kommentar: Kategorin "övrigt" innefattar inlägg som inte är informationsförmedlande utan inlägg som ex. är ett tack till en läsare som lämnat beröm.

Detta stämmer väl överens med tidigare presenterad teori om de tre dimensioner som journalisters arbetsuppgifter faller ut i vid krishändelser. Trygghets- och aktualiseringsdimensionen prioriteras under pågående kris, medan granskningsdimensionen inte hamnar i fokus förrän i det uppföljande skedet av en avslutad kris (Odén m.fl., 2016).

Att granskande inlägg från journalister inte förekommer i Aftonbladets liveflöde om coronapandemin kan alltså delvis förklaras av krisens skede vid våra nedslag. Under vecka 48 hade coronapandemin pågått under en längre tid, men var ännu inte över. Därav har journalistiken fortfarande fokus på trygghets- och aktualiseringsdimensionerna. En annan förklaring ligger i själva konstruktionen av liveflödet. Aftonbladets Hanna Olsson förklarade i intervjun vi genomförde med henne att de tidigare bara har använt liveflödesupplägget vid kortare händelser. Exempelvis vid terrordådet i Stockholm 2017 och när man rapporterar från uppmärksammade rättegångar. Verktuget är med andra ord konstruerat för att leverera korta inlägg med fokus på renodlad information, inte för långa artiklar som granskning generellt presenteras genom.

6.1.1 Skillnader mellan vecka 13 och vecka 48

Under vecka 13 är det informationsförmedlande inlägg som publiceras i absolut störst utsträckning i journalistinläggen. Det typiska journalistinlägget under vecka 13 är ett relativt kortfattat svar, där man förmedlar information som hämtas från olika myndigheter. Inläggen bidrar med grundläggande information om smittspridning, hur man hanterar symptom, hur man vet om man är i riskgrupper och liknande saker. Journalistiken speglar tydligt aktualiseringsdimensionen, som går ut på att rapportera snabbast möjligt och att låta allmänintresset gå före allt annat (Odén m.fl., 2016). Man publicerar en stor mängd korta, informativa svar, till en allmänhet som upplevs dåligt informerad och som vänder sig till Aftonbladet för svar:

”Hej Eva, enligt de senaste siffrorna från FHM är det fortfarande 5 konstaterat smittade på Gotland.”

- Informerande journalistinlägg i liveflödet för Stockholm 25/3 2020

Under vecka 48 kan man se att förmedlingen i journalistinläggen har svängt till att bli allt mer förklarande, och därmed förekommer också informerande inlägg inte lika mycket som under vecka 13. Detta kan förklaras med att man fortfarande befinner sig i en pågående pandemi, men att man gjort det under längre tid vilket gör att mycket information redan nått ut. Man har däremot inte kommit så långt att journalistiken nått granskningsdimensionen, eftersom krisen fortfarande pågår. Under vecka 48 återspeglas alltså istället trygghetsdimensionen, där man fokuserar på att bistå myndigheterna med att sprida information samt att upprätthålla stabilitet och lugn (Odén m.fl., 2016).

Den grundläggande information man under vecka 13 efterfrågade är numera allmän kunskap och journalisterna ställs nu istället mot en påläst publik som hunnit bilda sig en egen uppfattning om situationen. Den journalistik som återspeglas i liveflödet har således svängt över till att bli förklarande, och förmedlas till en publik som till exempel söker svar på varför nyhetsmedier, myndigheter och politiker agerar på ett visst sätt.

”Hej igen Åke, jag tog upp smittoläget i Hongkong eftersom man sett sin högsta dygnssiffra sedan augusti. Det tyder på en ökning av smittofall i staden.”

- Förklarande journalistinlägg i det sammanslagna liveflödet 23/11 2020

Resultatet stämmer väl överens med hur de anställda på Aftonbladet har upplevt utvecklingen. Enligt Hanna Olsson upplevde journalisterna som arbetade med chatten i pandemins tidiga skede att det i huvudsak var just faktafrågor som kom in. Vilket inte är konstigt, eftersom ingen visste särskilt mycket om viruset i pandemins tidiga skede. Man har sedan sett att publiken allt mer efterfrågar förklaringar som ”varför använder vi inte munskydd?”, ”varför stänger vi inte skolorna?” och ”varför rapporterar ni om det här?”. Olssons upplevelse är att den typen av kommentarer har kommit i cykler sedan början på sommaren, då den svenska strategin började uppmärksammas och kritiserats globalt.

Det ökade ifrågasättandet kan förklaras genom det icke-linjära förlopp som coronapandemin haft, där smittspridningen minskade under sommaren för att sedan komma tillbaka i en andra våg under hösten. Som vi presenterade i teoriavsnittet har tidigare forskning visat att icke-linjära krisförlopp påverkar krisjournalistiken på lång sikt, bland annat genom ökat eller minskat förtroende för ansvariga organisationer och beslutsfattare (Odén m.fl., 2016). I det här fallet verkar alltså förtroendet för Folkhälsomyndigheten, beslutsfattare och medierapporteringen ha minskat, vilket gör att publiken i allt större utsträckning ifrågasätter och vill ha förklaringar kring hanteringen av pandemin.

6.2 Övriga resultat kring journalisternas hantering av flödet

När det kommer till journalistinläggen i Aftonbladets liveflöde formulerade vi bara en specifik frågeställning. Men med hjälp av de olika variablerna i vårt kodschema fick vi, utöver svaret på frågan om hur de klassiska journalistidealen återspeglas, också fram andra intressanta resultat som visade olika mönster rörande journalisternas inlägg. De resultaten presenteras under det här avsnittet.

6.2.1 Inlägg som publiceras utan svar

Ett intressant resultat som framkommit i det analyserade materialet är att journalisterna under pandemins gång har ändrat hur man jobbar med läsarinlägg som publiceras utan svar.

Tabell 3 – Har läsarinlägget publicerats med ett journalistsvar (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Nej	55	52	54
Ja	45	48	46
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg och huruvida de blivit besvarade av en journalist eller inte.

Jämför man de två undersökta veckorna med varandra har utsträckningen av läsarinlägg man valt att publicera utan journalistsvar inte förändrats nämnvärt. Det är vanligare att ett läsarinlägg publiceras utan journalistsvar än med - det gäller för båda veckorna och där har alltså ingen förändring skett. Skillnaden ligger istället i vilken typ av läsarinlägg man valt att publicera utan journalistsvar under de två veckorna.

Tabell 4 – Karaktären hos de inlägg som publicerats utan journalistsvar (procent).

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Allmän kommentar/egen åsikt	44	42	44
Svar på tidigare inlägg	20	11	19
Uppmaning till andra läsare	11	13	12
Efterfrågan av information/förklaring	15	0	11
Uppmaning till myndigheter/politiker	2	18	6
Förmedlande av information	5	5	5
Uppmaning till Aftonbladet	2	11	4
Summa	100	100	100
Antal inlägg	228	62	290

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg som publicerats i flödet utan journalistsvar.

Gemensamt för båda de undersökta veckorna är att det vanligaste är att läsarinlägg som uttrycker en åsikt eller allmän kommentar publiceras utan journalistsvar. Mängden inlägg utan journalistsvar som förmedlar information är också lika stor under båda de undersökta veckorna, men i de andra kategorierna i tabell 4 kan man se att vissa förändringar har skett mellan vecka 13 och vecka 48.

En av de stora skillnaderna syns i kategorin *efterfrågan av information/förklaring*. Under vecka 13 tillhörde 15 procent av alla läsarinlägg som publicerades utan journalistsvar den kategorin, och kunde exempelvis se ut såhär:

”Jag fyller 69 snart ska jag också hålla mig inne? Är fullt frisk”

- Läsarinlägg utan journalistsvar i liveflödet för Stockholm 23/3 2020

Genom att publicera den typen av frågor utan svar begränsar inte journalisterna sig till att behöva leta upp informationen själva, utan man vänder sig också till läsarna och den kunskap de besitter. Det påvisar en medvetenhet om akutfasen man befunnit sig i och att man inser vikten av att förmedla snabb information. Genom att inte bara publicera frågor man har svar på, utan även frågor man *inte* har svar på, ser man till att liveflödet i det närmaste får funktionen av en sambandscentral där även publiken får chans att bidra med information (Odén m.fl., 2016). Det återspeglar också det digitala medielandskapet – där man under pågående kriser ofta lyfter in en aspekt av sociala medier på nyhetsmediernas egna sajter (Odén m.fl., 2016). I det här fallet gör man det dock inte genom att hämta inlägg som publicerats på olika sociala plattformar, utan genom att bjuda in publiken genom chattfunktionen och på så vis skapa en nära deltagarjournalistik.

Hanna Olssons kommentar på ämnet är det har varit en inlärningskurva från deras håll och att man i flödets tidiga stadie behövde testa sig fram för att hitta ett fungerande upplägg. I traditionella chattar online är det vanligt att läsare hjälper varandra, och därför gav man det ett försök i början när man publicerade läsarfrågor utan journalistsvar i relativt stor utsträckning. Effekten verkar ha varit god, eftersom 20 procent av de läsarinlägg som

publicerades under vecka 13 var svar på tidigare kommentarer där läsare bidrog med svar på frågor som ställts av andra läsare:

”Till Gerhard! Det går inte att göra så, sjukhusen och IVA skulle svämma över av patienter. Fler i yngre ålder skulle dö när sjukvården kollapsar. Även om unga inte dör i samma utsträckning så behöver ändå många yngre IV.”

- Läsarinlägg utan journalistsvar i liveflödet för Göteborg 23/3 2020, som svarar på ett tidigare läsarinlägg

I materialet från vecka 48 har man helt gått ifrån att publicera efterfrågan av förklaring eller information utan journalistsvar, vilket kan förklaras genom stadiet av krisen man befinner sig i. Under vecka 48 har man levt i pandemin under ett längre tag, och trots att pandemin fortfarande pågår har man lämnat den mest akuta fasen där snabb, grundläggande information är av största vikt. Aftonbladet har därför möjlighet att fokusera på att generera egen information i svaren under vecka 48, vilket alltså innebär att frågor slutade publiceras utan svar och därmed gick även mängden svar på tidigare frågor från läsarnas håll ned. Hanna Olsson förklarade i intervjun att man i det läget lade allt mer fokus på att publicera läsarinlägg som tillförde något nytt i den allmänna diskussionen, istället för att lägga allt krut på snabb informationsförmedling. I många fall publicerade man då läsarinlägg som innehöll någon form av uppmaning:

”Tycker regeringen tagit dåliga beslut. Stäng ner innan utbrottet eskalerar ännu mer. Jobbar hemifrån men det är bara en tidsfråga när barnen drar med sig detta fruktansvärda virus från skolan?!”

- Läsarinlägg utan journalistsvar i det sammanslagna liveflödet 23/11 2020

6.2.2 Journalisternas svar på läsarnas frågor

Det undersökta materialet visar att en övervägande majoritet av journalistinläggen faktiskt besvarar läsarnas frågor, detta gäller för båda de nedslag vi gjort i flödet. Utsträckningen av inlägg som ger svar på läsarnas frågor är i princip lika stora. Med andra ord så har ingen förändring skett under pandemins gång.

Tabell 5 – Har journalisten kunnat besvara frågan som en läsare ställt (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Ja	85	86	85
Nej	14	2	11
Okodbart	1	12	4
Summa	100	100	100
Antal inlägg	186	56	242

Kommentar: Tabellen baseras på journalistinlägg som publicerats som svar till läsarinlägg. Okodbart innebär att en fråga inte ställts i läsarinlägget.

Det som däremot har förändrats är mängden inlägg som *inte* ger svar på läsarens fråga. Under vecka 13 kunde journalisterna i 14 procent av fallen inte svara på den fråga som ställts genom

ett läsarinlägg. Men journalisterna har ändå besvarat vissa av de inläggen, där man i majoriteten av fallen svarat att man ska försöka leta upp den informationen:

”Hej Alex! Jag kan inte hitta någon ny info men ska hålla utkik!”

- Journalistinlägg i liveflödet för Värmland 23/3 2020

Under vecka 48 sker detta inte lika ofta, här är det endast i två procent av fallen man inte kan ge svar på läsarnas frågor. Detta stämmer även överens med den bild som Hanna Olsson gett, att journalisterna allt oftare kan ge svar på läsarnas frågor eftersom de helt enkelt hunnit bli mer pålästa.

Den andra skillnaden mellan de båda veckorna framkommer genom variabeln ”okodbart” i tabell 5. I kodschemat beskrivs den variabeln som ”*när journalisten endast har svarat tack, med en uppmuntrande kommentar eller liknande på inlägg som inte är frågor*”. Att detta förekommer i större utsträckning under vecka 48 går att koppla till publikens deltagande, som senare i pandemin kom att ställa allt färre frågor. Hur innehållet i läsarinläggen förändrats under pandemins gång kommer diskuteras närmare under avsnitt 6.3.3.

6.2.3 Fördjupat innehåll blir vanligare senare i pandemin

Genom att gå igenom Aftonbladets liveflöde och jämföra uppstarten med en senare punkt i pandemin har vi sett hur journalisterna under tidens gång har lärt sig använda läsarnas inlägg som ett verktyg för nyhetsvärdering. Detta märks genom det fördjupade innehåll man länkar vidare till från de journalistinlägg som publicerats i flödet.

Tabell 6 – Har journalisten länkat vidare till fördjupat innehåll (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Ingen länk	72	63	70
Till eget innehåll	13	29	17
Till myndighets hemsida	13	5	11
Till annan nyhetssida	2	4	2
Summa	100	100	100
Antal inlägg	186	56	242

Kommentar: Tabellen baseras på journalistinlägg publicerade i liveflödet.

Jämför man de två veckorna med varandra så har andelen journalistinlägg som publicerats med en länk till fördjupat innehåll mer än fördubblats vid vecka 48. Man länkar under vecka 48 till myndigheters hemsidor i mindre utsträckning, och förmedlar istället egen information. Detta kan förklaras med att man har mer tid på sig att skapa eget innehåll eftersom journalistiken under vecka 48 lämnat aktualiseringsdimensionen och istället befinner sig i trygghetsdimensionen.

Genom intervjun med Hanna Olsson kan vi också konstatera att ökningen av fördjupat innehåll är ett resultat av en omorganisation på redaktionen. Vid vecka 48 hade man minskat antalet journalister som aktivt jobbade med flödet. På så vis frigjorde man journalister som

istället kunde fokusera på att skriva traditionella nyhetsartiklar, som baserades på de ämnen som efterfrågades mest frekvent i chatten. Därav fanns det helt enkelt mer fördjupat innehåll att länka vidare till under vecka 48 jämfört med vecka 13. Här hade man alltså lärt sig att använda de inkomna läsarfrågorna för att nyhetsvärdera och möta publikens efterfrågan, samtidigt som man gick i en riktning mot mer traditionell nyhetsrapportering.

Omorganisationen förklarar också den stora skillnaden i antalet inlägg som publicerats under de två veckorna som ingått i vår undersökning. Under vecka 13 prioriterade man att lägga resurser på snabba, korta nyheter och svar i liveflödet. Då jobbade så gott som alla tillgängliga journalister med flödet i olika skift. Men under pandemins gång gick man över till att kombinera liveflödet med allt mer traditionellt nyhetsupplägg i form av fristående artiklar. Under vecka 48 arbetade alltså färre journalister uteslutande med liveflödet jämfört med under vecka 13, vilket förklarar det mindre antalet inlägg under vårt andra nedslag.

6.3 Publikens deltagande i flödet

Hur publikens deltagande i flödet återspeglas baseras på de totalt 533 läsarinlägg som kodats, 415 från vecka 13 samt 118 från vecka 48.

Faktumet att man omorganiserat på redaktionen så att färre reportrar arbetar aktivt med flödet är såklart en förklaring på det minskade antalet inlägg även här. Men enligt Hanna Olsson har mängden frågor som kommer in också minskat om man jämför vecka 48 med vecka 13. Under tidig vår var det högt tryck på sajten dygnet runt, medan det senare under pandemin gått ner något med tillfälliga toppar. Så vid större händelser, exempelvis när Stefan Löfven håller pressträff, är trycket tillfälligt i samma nivå som det var under våren. Men ser man till hela dygn är trycket generellt sett lägre senare under pandemin.

6.3.1 Journalistiken som efterfrågas

Den journalistik som efterfrågas i läsarinläggen följer samma mönster som förmedlingen i journalistinläggen. *Information* efterfrågas i stor utsträckning, framförallt under vecka 13. Under vecka 48 har det sedan svängt över till att bli *förklaring* som efterfrågas i störst utsträckning.

Tabell 7 – Vad efterfrågas i inlägget (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Inget efterfrågas	47	58	49
Information	40	15	34
Förklaring	13	25	16
Granskning	0	2	1
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg publicerade i liveflödet.

Resultatet visar dock att det vanligaste är att läsarinläggen inte efterfrågar något överhuvudtaget. Detta gäller för båda nedslagen, men utsträckningen av inlägg som inte efterfrågar något har blivit något större under vecka 48. Vad inläggen som inte efterfrågar något handlar om går vi in på närmre under avsnitt 6.3.3.

Ser man till de inlägg som faktiskt efterfrågar något är det under vecka 13 information som efterfrågas i störst utsträckning. I intervjun vi genomfört med Hanna Olsson påpekar hon att de läsarförfrågningar som kom in under det tidiga skedet av pandemin generellt hade en orolig underton. Något som med stor sannolikhet berodde på att ingen visste särskilt mycket om viruset då. Således försökte läsarna skapa sig en bild av situationen, genom att efterfråga information från journalisterna:

”Hej! Cirka 2000 är nu smittade i Sverige, men finns det uppgifter om hur många som friskförklarats?”

- Läsarinlägg i liveflödet för Göteborg 23/3 2020.

Under vecka 48 är den typen av inlägg mindre vanliga, och publiken har gått över till att skriva mer inlägg som efterfrågar *förklaring*:

”Hej! Vad menas egentligen med att ett vaccin har en viss procents effektivitet? Vaccinkandidaten från Astra Zeneca sägs ha 70 procents effektivitet. Betyder det här att vaccinet fungerar på 70 procent av de vaccinerade, eller betyder det att vaccinet ger 70 procents lägre risk för allvarlig sjukdom? Tacksam om ni kan reda ut detta då jag gissar på att vi är många som undrar.”

- Läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 23/11 2020.

Detta är mönster som är förväntade, med tanke på hur förmedlingen såg ut sett till journalistinläggen. Resultatet går även i linje med den tidigare forskning vi presenterat kring allmänhetens kommunikationsbehov. Allmänhetens kommunikationsbehov varierar mellan krisens olika faser, som ur ett publikperspektiv delas upp i *akutfas*, *bearbetningsfas* och *återhämtningsfas* (Odén m.fl., 2016). Dessa följer i stort sett samma mönster som de dimensioner för krisjournalistik vi utgått från vid analys av journalistinläggen, vilket förklarar de liknande mönstren. Det som däremot är nytt i detta resultat jämfört med det som presenterades för journalistinläggen är att det under vecka 48 faktiskt förekommer läsarinlägg som efterfrågar *granskning*:

”Jag tycker ni skriver jättebra om olika infallsvinklar i många artiklar. Dock kan jag tycka att ni är för snälla mot makten som media bör granska och många gånger ifrågasätta.”

- Del av ett läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 25/11 2020

Just detta inlägg besvaras av en journalist som förklarar att man inte bedriver granskning i liveflödet och som länkar till tidigare publicerade artiklar av granskande karaktär. Så även om granskande journalistik inte publiceras i flödet, vilket avhandlades under avsnitt 6.1, så är granskning något faktiskt efterfrågas av publiken.

I tabell 7 framgår också att det under vecka 48 förekommer fler inlägg som inte efterfrågar något jämfört med under vecka 13. Vi går in närmre på detta under avsnitt 6.3.3, men i huvudsak är de läsarinlägg som inte efterfrågar något yttringar av allmänna kommentarer eller egna åsikter:

”Tycker Tegnell kan ta och arbeta på en förskola en vecka och se hur vi har det i verkligheten!!”

- Läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 25/11 2020

Enligt Hanna Olsson är det till viss del ett resultat av att det inte längre kommer in lika många frågor som tidigare under pandemin. Publiken är generellt mer påläst och många frågor har redan blivit besvarade, så det finns helt enkelt inte lika många frågetecken att rätta ut längre.

6.3.2 Ämnen som tas upp i läsarinläggen

Vilka ämnen som tar störst utrymme i läsarinläggen har svängt under pandemins gång. Totalt sett är det *smittspridning och smittspårning* som tas upp överlägset mest, och frågor som rör *restriktioner, riktlinjer och regler* är den näst största kategorin.

I tabell 8 definieras huvudämne som det ämne som får störst utrymme i läsarinlägget. I de inlägg som berör fler ämnen har det som tagits upp först ansetts vara huvudämne.

Tabell 8 – Inläggets huvudämne (procent).

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Smittspridning & smittspårning	55	33	50
Restriktioner, riktlinjer & regler	12	11	12
Nyhetsrapportering & nyhetsvärdering	4	20	8
Sjukvård	8	4	8
Riskgrupper & -faktorer	7	2	6
Sveriges coronahantering	4	6	5
Ekonomi	6	0	4
Myndigheter & politik	1	6	2
Presskonferenser	1	3	2
Vaccin	1	9	2
Munskydd	0	4	1
Tester	1	2	1
Antikroppar	0	1	0
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på innehållet i läsarinlägg som publicerats i liveflödet.

Majoriteten av de läsarinlägg som publiceras under vecka 13 har, som vi nämnt tidigare, en mer orolig underton än senare under pandemin. Generellt handlar frågorna om smittspridning, hur man vet om man är i en riskgrupp, hur statusen är på sjukhusen och hur

man ska klara sig ekonomiskt. Detta speglas genom de ämnen som i huvudsak lyfts fram. Under vecka 48 ser fördelningen däremot annorlunda ut, och här är ämnet *nyhetsrapportering & nyhetsvärdering* den stora uppstickaren. De 20 procent av inläggen från vecka 48 som rör det ämnet handlar i huvudsak om att man ifrågasätter hur Aftonbladet rapporterar, vilket vi går in närmre på under avsnitt 6.3.3.

Vad händer då om man ställer detta resultat mot de ämnen som dominerade i kvällspressen under svininfluensan? Statistiken för detta presenterades i teoriavsnittet, och avser alltså den nyhetsbevakning som fördes av journalisterna under pandemin 2009. Vi kan nu ställa det mot vilka ämnen publiken själv vill lyfta fram under en liknande situation. Under svininfluensepandemin låg kvällspressens fokus på *hanteringen av smittan, själva influensan och de drabbade* (Ghersetti & Odén, 2010). Detta kan jämföras med kategorierna *smittspridning & smittspårning* samt *riskgrupper och riskfaktorer* i vår undersökning, som utgör de två mest framträdande ämneskategorierna. På den fronten verkar publiken alltså dela den traditionella nyhetsvärderingens syn om vad som är viktigt att lyfta fram vid den här typen av kris.

I vår undersökning lägger publiken dock större vikt vid ekonomiska frågor och nyhetsrapportering än vad kvällspressen själv gjorde under svininfluensepandemin. I de 561 artiklarna från kvällspressen som undersöktes vid pandemin 2009 täckte endast 2 procent in *mediernas rapportering*, och *ekonomiska frågor* täcktes inte in alls (Ghersetti & Odén, 2010). Vad gäller ekonomiska frågor är det dock svårt att dra paralleller till svininfluensan. Detta eftersom inga restriktioner infördes, man jobbade på som vanligt och vaccinet kom relativt snabbt, vilket gjorde att ekonomin inte påverkades på samma sätt som under coronapandemin. Annorlunda verklighet förklarar alltså en annorlunda journalistik.

Att publiken är så angelägen om att diskutera nyhetsrapporteringen är däremot intressant. Journalistikens huvudsakliga uppgifter brukar delas upp i att *informera, granska makthavare* och att *förklara* komplicerade händelser (Wiik, 2014). Att granska sitt eget innehåll hör alltså egentligen inte till journalistikens egna uppgifter, vilket förklarar att kategorin *mediernas rapportering* inte var särskilt stor under svininfluensan. Men trots det släpper man igenom läsarinlägg som tar upp det i liveflödet. Det kan ses som ett tecken på att Aftonbladet släpper något på sin roll som gatekeeper, till förmån för deltagarjournalistik som inte följer den klassiska medielogiken.

6.3.3 Läsarinläggens skiftande karaktär

De huvudämnen som dominerar i flödet är inte det enda som har förändrats under pandemins gång, det har även karaktären på läsarinläggen gjort. Framförallt är det två tydliga förändringar som har skett – andelen inlägg som efterfrågar information har minskat och det har blivit allt vanligare att man förmedlar uppmaningar i sina inlägg.

Tabell 9 – Vilken karaktär har inlägget (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Efterfrågan av information/förklaring/granskning	50	31	46
Allmän kommentar/egen åsikt	26	25	26
Svar på tidigare inlägg	11	6	10
Uppmaning till andra läsare	6	9	7
Uppmaning till Aftonbladet	2	15	5
Förmedlande av information	3	4	4
Uppmaning till myndigheter/politiker	1	9	3
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg som publicerats i liveflödet.

Att andelen inlägg som efterfrågar information har minskat går att koppla till resonemanget som fördes i avsnitt 6.3.1. Publiken är generellt mer påläst under vecka 48 jämfört med vecka 13, vilket leder till att färre frågor ställs. Aftonbladet har därför ställt om till att publicera andra typer av inlägg som bidrar till den allmänna debatten senare i pandemin. Detta kan också, likt det vi diskuterade under avsnitt 6.1.1, kopplas till pandemins icke-linjära förlopp. En central följd på lång sikt av kriser som inte följer linjära förlopp är ökat eller minskat förtroende för ansvariga organisationer eller beslutsfattare (Odén m.fl., 2016). I det här fallet påvisar resultatet ett minskat förtroende för myndigheter och politiker, eftersom man i allt större utsträckning uppmanar dem att agera annorlunda:

”Pedagogerna i hela landet har flaggat för deras situation... Varför lyssnar inte politikerna?”

- Läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 25/11 2020

Det analyserade materialet visar också att kritik blir vanligare senare i pandemin. Under vecka 13 var bara dryga 13 procent av läsarinläggen kritiska mot något, men den siffran hade stigit till 50 procent under vecka 48.

Tabell 10 – Innehåller inlägget kritik (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Nej	87	50	79
Ja, mot allmänheten	6	14	8
Ja, mot politiker	3	18	6
Ja, mot Aftonbladet	1	13	4
Ja, mot myndighet	3	3	3
Ja, mot något annat	0	3	1
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg som publiceras i liveflödet.

Kritik uttrycks alltså i större utsträckning i samtliga kategorier som finns med i tabell 10 under vecka 48 jämfört med vecka 13. Kritik mot politiker är den kategori som ökat allra mest, och där handlar kritiken samstämmigt om hur politikerna valt att hantera pandemin i Sverige:

”Till alla er som hyllar den svenska regeringens insatser under denna pandemi verkar inte ha uppmärksammat den rapport som ECDC släppte häromdagen. I den sticker Sverige ut som det land i världen som hanterat pandemin allra sämst. Det säger ju en hel del om den svenska regeringens insats.”

- Del av ett läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 23/11 2020

Även allmänheten får en hel del kritik riktad mot sig. Inläggen i den kategorin handlar nästan uteslutande om att människor inte följer de rådande restriktionerna tillräckligt noga:

”Blir galen! De som använder munskydd håller inte avstånd o de är o tar i dem hela tiden. Drar ner dem under hakan. Stoppas ner dem i fickan och återanvänder dem. Hur tänker ni??? Ni är ju rena smittospridningen!!!”

- Läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 25/11 2020

Eftersom karaktären hos läsarinläggen under vecka 48 i stor utsträckning var uppmanande gentemot Aftonbladet är det inte förvånande att de även får ta emot kritik. Generellt är publiken kritisk till vad Aftonbladet rapporterar om, och i många fall anklagas man för att förmedla vinklade nyheter:

”Varför vägrar ni på AB publicera kommentarer som är kritik mot Tegnell? Ni låter hyllningar komma fram men så fort något negativt skrivs om han då vill ni inte publicera det? Kan ju garantera att majoriteten av den svenska befolkningen tycker att Tegnell skött detta dåligt.. Inte en enda människa jag pratat med har sagt att dom tycker han har gjort det bra snarare tvärtom”

- Läsarinlägg i det sammanslagna liveflödet 25/11 2020

Det är dock inte bara kritik som riktas mot Aftonbladet. Faktum är att beröm som riktas mot Aftonbladet är den enda kategori av beröm som ökat mellan de två nedslagen vi gjort i flödet. Men generellt sett visar resultatet att läsarinläggen innehåller mycket lite beröm.

Tabell 11 – Innehåller inlägget beröm (procent)?

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Nej	96	92	95
Ja, mot Aftonbladet	2	6	3
Ja, mot allmänheten	1	1	1
Ja, mot myndighet	1	1	1
Ja, mot politiker	0	0	0
Ja, mot något annat	0	0	0
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen baseras på läsarinlägg publicerade i liveflödet.

Hanna Olsson delar den bilden av både kritik och beröm. Hon upplever att det generellt förmedlas mer känslor i liveflödet senare under pandemin. Det förekommer både mer kritik och mer beröm jämfört med ett tidigare skede när det bara rådde förvirring. Berömmet kommer i hennes mening från de som har gjort det till en rutin att gå in i liveflödet varje dag, eller till och med flera gånger om dagen, för att hålla sig uppdaterad. Den typen av läsare uppskattar att Aftonbladet håller ut och fortfarande levererar ett konstant informationsflöde trots att pandemin pågått under lång tid. Olsson tror också att en anledning till att liveflödet är så uppskattat är att den är i ögonhöjd med publiken, och att den fungerar som en koppling till myndigheterna som upplevs sitta på en piedestal.

Hon upplever också att den ökade kritiken grundar sig i att folk hunnit samla på sig tillräckligt med information för att skapa en egen bild av situationen, och att man då ifrågasätter eller kritiserar det som inte är samstämmigt med den egna bilden.

6.3.4 Publikens deltagande baserat på kön

När det kommer till signerat kön för läsarinläggen har undersökningen påvisat ett par intressanta resultat. För det första kan man konstatera att kvinnor skriver inlägg i större utsträckning än män, även om det är marginellt. Att skriva anonymt eller under ett alias är mer vanligt under vecka 48 än det var under vecka 13 – men i stora drag är fördelningen mellan kvinnor, män och okodbara signaturer relativt jämnt fördelat.

Tabell 12 – Mängd inlägg baserat på signerat kön (procent).

	Vecka 13	Vecka 48	Totalt
Kvinna	37	26	35
Man	36	24	33
Okodbart	27	50	32
Summa	100	100	100
Antal inlägg	415	118	533

Kommentar: Tabellen avser läsarinlägg publicerade i liveflödet. "Okodbart" innebär att kön på inläggsskrivaren ej gått att avgöra.

Vad gäller män och kvinnor så har det sett likadant ut under båda de nedslag vi gjort i flödet. Kvinnor skriver något fler inlägg än vad männen gör, men då siffrorna ändå ligger nära varandra är det svårt att dra några större slutsatser från det resultatet. Det som däremot är riktigt intressant är att man i större utsträckning skriver anonyma inlägg under vecka 48. Detta eftersom vi har sett att utvecklingen gått mot allt mer kritiska läsarinlägg.

Tabell 13 – Kritiska inlägg baserat på signerat kön (procent).

	Vecka 13			Vecka 48			Totalt		
	K	M	O	K	M	O	K	M	O
Nej	90	87	83	55	54	45	84	82	70
Ja, mot allmänheten	7	5	7	10	7	19	7	5	11
Ja, mot politiker	1	3	5	19	7	22	4	4	11
Ja, mot myndighet	3	4	4	7	0	3	3	3	4
Ja, mot Aftonbladet	1	1	1	7	32	7	2	6	3
Ja, mot något annat	0	0	1	3	0	3	1	0	2
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antal inlägg	155	150	110	31	28	59	186	178	169

Kommentar: Siffrorna är baserade på kodschemats V4 samt V10. K innebär kvinna, M innebär man och O innebär okodbart – alltså en anonym signatur.

När man ställer de olika kategorierna för signerat kön mot varandra framträder ett tydligt mönster. Män tenderar att vara något mer kritiska än kvinnor, men det är inlägg som publicerats anonymt som är kritiska i störst utsträckning. Man kan således konstatera att publiken generellt är mindre villig att publicera inlägg som är kritiska ihop med sina riktiga namn.

7. Sammanfattning och sluddiskussion

Syftet med den här undersökningen var att se vad som händer när publiken bjuds in i krisjournalistiken på ett så nära sätt som man gjort i Aftonbladets liveflöde för coronapandemin. Detta gjordes ur både ett journalist- och läsarperspektiv genom en kvantitativ innehållsanalys av de inlägg som gjorts i flödet under vecka 13 samt vecka 48 år 2020. Det journalistiska innehållet analyserades och kategoriserades efter definitioner om *information*, *förklaring* och *granskning* som baserats på de klassiska journalistfrågorna *vad*, *var*, *när*, *vem/vilka*, *hur*, *varför* och *med vilka konsekvenser*? Inläggen från liveflödet kodades in i olika kategorier som på olika sätt baserats på tidigare forskning kring kris- och nyhetsjournalistik.

Resultatet visade att journalistinläggen i det liveflöde som Aftonbladet upprättat under coronapandemin i huvudsak förmedlar information. Detta framträdde i huvudsak under vecka 13, medan man under vecka 48 hade skiftat fokus till att förmedla förklaring i lika stor utsträckning som information. Granskning förekom inte i journalistinläggen överhuvudtaget. Detta kan dels förklaras med att man under båda veckorna befunnit sig i en pågående kris och att journalistiken ännu inte nått granskningsdimensionen, samt med att liveflödets format inte tillåter längre texter som den granskande journalistiken generellt består av.

Hur publikens deltagande återspeglas, som alltså sker genom en slags chattfunktion, resulterade i ett betydligt mer mångfacetterat svar. I pandemins tidiga skede efterfrågas information i absolut störst utsträckning, medan man under det senare nedslaget i huvudsak efterfrågar förklaring. Ämnena *smittspridning & smittspårning* samt *restriktioner, riktlinjer & regler* är de som förekommer i störst utsträckning i läsarinläggen. Under vecka 48 handlar dock 20 procent av inläggen om *nyhetsrapportering*, som man blivit allt mer kritisk till under pandemins gång.

Men det är inte bara mot nyhetsrapporteringen som kritiken har ökat, under vecka 48 var förekomsten av kritiska inlägg 37 procentenheter högre än under vecka 13. Kritiken riktades i huvudsak mot politiker, de i allmänheten som man inte anser följer restriktionerna i tillräcklig grad samt mot Aftonbladet och dess nyhetsvärdering och -rapportering. Inlägg signerade kvinnligt kön är marginellt vanligare än inlägg signerade manligt kön. Den största skillnaden som märks över tid är att man i allt större utsträckning skriver mer anonyma inlägg under vecka 48. De anonyma inläggen är generellt av kritisk karaktär, och man verkar ovillig att signera kritiska inlägg med sitt riktiga namn.

7.1 Undersökningens resultat i ett större perspektiv

Något som vi i inledningen av detta arbete funderade mycket på var om det överhuvudtaget är möjligt för nyhetsmedier att balansera deltagarjournalistik och sin traditionella roll som gatekeeper. Nu i efterhand upplever vi att svaret på den frågan är både ja och nej. Eftersom Aftonbladet modererar alla läsarinlägg som kommer in så är man fortfarande helt i kontroll av innehållet, men samtidigt behöver man anpassa sig till publikens inlägg för att få igenom

deltagarjournalistiken. Visst hade man kunnat anpassa medieinnehållet i liveflödet helt efter traditionella arbets sätt, men då hade hela syftet fallerat eftersom deltagarjournalistiken inte släppts igenom.

Som vi ser det, så ger Aftonbladet i det här flödet upp sin traditionella gatekeepingroll för att bana väg för en mer publikorienterad journalistik i form av deltagarjournalistik. I teoriavsnittet tog vi upp att både journalistrollen och journalistiken i sig är i ständig förändring. Det handlar om den professionella identiteten, en bild av yrkets karaktär och vilken roll journalistiken ska spegla i samhället (SOU 2016:30). På senare tid har journalistiken gått mot att bli allt mer publikorienterad och i enkätundersökningar svarar en majoritet av svenska journalister att de anser det vara viktigt att journalistiken svarar mot publikens behov av nya idéer och upplevelser (Wiik, 2014). På många plan anser vi att det egentligen sammanfattar vad Aftonbladets liveflöde är. Det är ett sätt att producera publikorienterad journalistik, där deltagarjournalistiken är central, för att svara mot publikens behov av nya idéer och upplevelser. Men för att kunna göra det måste man släppa lite på sin roll som gatekeeper, för det går inte att släppa in publiken i nyhetsinnehållet utan att göra det. Vår gissning är att nyhetsmedier i allmänhet kommer bli tvungna att släppa allt mer på sin gatekeepingroll och anpassa sig till den sociala medielogiken för att fortsätta vara relevanta i det nya medielandskapet.

Under punkt 6.2.1 refererade vi till journalistiken som uppstått i flödet som en *sambandscentral*. Det begreppet är det närmaste vi kan komma för att beskriva rollen som journalistiken väljer att axla genom detta liveflödesformat. Ett av de klassiska journalistidealerna är att man ska granska makthavare (Wiik, 2014), men i det här fallet agerar journalisterna snarare som statens förlängda arm. På så vis tar journalistiken i flödet en något otraditionell roll, men att man gör på det viset ligger trots allt i det allmänna intresset. Det är också intressant att den förlängda armen går åt båda håll. Man bistår makthavare och myndigheter genom att förmedla information från dem till allmänheten, men omvänt så ger man också publiken en röst där man exempelvis ges möjlighet att kritisera myndigheter och politiker på en stor plattform. Den journalistiska sambandscentralen som tar form blir med andra ord en koppling mellan makthavare och allmänhet, som går åt båda håll.

Något annat som vi särskilt vill lyfta fram är att Aftonbladets liveflöde om coronapandemin inte bara är intressant ur ett deltagar- och krisjournalistiskt perspektiv, utan även för hur den framtida journalistiken kan komma att utvecklas vidare. Det som vi i huvudsak uppfattar som nytt i det här formatet är faktumet att man genom att bjuda in publiken via chattfunktionen skapar en symbios av social medielogik och traditionell nyhetsrapportering där journalisterna fortfarande kan upprätthålla sin roll som gatekeeper i den mån man vill. Att man väljer att omfamna de fördelar som finns med sociala medier och att göra det till en del av nyhetsinnehållet på sin egen sajt istället för att bara tävla med informationsflödet på de sociala plattformarna tror vi är ett stort steg mot en modern journalistik anpassad till det sociala mediasamhället. För att inte försvinna i mediebruset som hela tiden dånar i sociala medier kommer man behöva vara innovativa och skapa nya typer av innehåll för att locka en bredare publik. En slags kombinerad social-nyhetslogik känns därför som en rimlig väg att

gå. På internet kan vem som helst få sin röst hörd, så varför inte bjuda in dem att få sin röst hörd på nyhetsplats?

7.2 Vidare forskning

Ämnet som vår undersökning behandlar är oerhört intressant, och vi har genom detta egentligen bara skrapat på ytan. Under arbetets gång har vi stött på en rad olika frågor och intressanta detaljer, som vi nu ser som förslag till vidare forskning inom området.

Under punkt 2.4.2 tog vi upp att forskare på Karolinska institutet tillsammans med Södertörns högskola genomfört en undersökning där man tittat på hur många människor som nås och uppfattar information om coronapandemin. Den studien visade att förtroendet för SVT var betydligt högre än för Aftonbladet – 79 procent uppgav att man hade förtroende för SVT, och endast 22 procent uppgav detsamma för Aftonbladet. Studien visade också att 60 procent av de tillfrågade hade använt sig av SVT för att få information om coronaviruset under de sju senaste dagarna, medan motsvarande siffra för Aftonbladet var 34 procent (Vetenskap och allmänhet, 2020). Vi har också påtalat att SVT, liksom Aftonbladet, bedrivit ett liveflöde om coronapandemin. Dock har trafiken på den varit betydligt mindre än på Aftonbladets. Den senaste statistiken (fram till den 27 november 2020) visar nämligen att SVT har sedan deras liveflöde öppnades den 24 februari 2020 haft 115 miljoner öppningar (I. Horvatovic, personlig kommunikation, 27 november 2020), medan Aftonbladet har haft över 411 miljoner öppningar (H. Olsson, personlig kommunikation, 13 november 2020).

Med bakgrund av det anser vi att det vore intressant att jämföra dessa liveflöden med varandra. Varför har Aftonbladets liveflöde mer trafik trots att förtroendet enligt undersökningar är större för SVT? Hur ser målgrupperna ut för de två olika flödena, och hur påverkar målgruppen läsardeltagandet? Det vore intressant att se om det förekommer skillnader i mängden kritik, uppmuntran och vilken slags frågor som kommer in. Vi pratade kort om detta under den andra intervjun med Hanna Olsson. Hennes uppfattning var att Aftonbladet har mycket trafik även när det inte råder kris, att Aftonbladet därför är den primära nyhetskällan för många och att vanan gör att man fortsätter vända sig till Aftonbladet även under en kris. Det väckte en fundering om att tidigare vana och tillgänglighet påverkar valet av nyhetskälla i större utsträckning än förtroende, och om det kan vara en anledning till Aftonbladets stora trafik under pandemin?

En annan intressant aspekt är hur kopplingen mellan nyhetsmedier och makthavare ser ut under kriser. I intervjun med Hanna Olsson berättade hon att Aftonbladet bjudit in myndigheter, exempelvis Region Stockholm, till att svara på frågor i chatten men att de valt att tacka nej. Detta trots att Aftonbladet ansåg det vara ett bra tillfälle för myndigheterna att se vad befolkningen faktiskt vill veta under coronapandemins gång och en möjlighet för dem att knyta an till befolkningen.

Därför tycker vi det vore intressant att prata med exempelvis MSB, och titta på grundambitionen om hur staten ska hantera en kris, om detta har uppfyllts under coronapandemin och vilken roll Aftonbladet och andra medier i sin tur har fyllt under krisen.

Finns det möjlighet att under kriser jobba närmre med medierna för att skapa närmare kontakt och förtroende hos allmänheten? Det vore ett intressant uppslag för forskning kring utvecklingen av krishantering och krisinformation.

8. Referenslista

- Aftonbladet. (2020). *Rekord för Aftonbladet i mobilen – nu är ni fler än 2,9 miljoner läsare*. Hämtad 2020-09-08 från <https://www.aftonbladet.se/omafotonbladet/a/OpL78l/rekord-for-aftonbladet-i-mobilen--nu-ar-ni-fler-an-29-miljoner-lasar>.
- AJR. (2000). *The question man*. Hämtad 2020-12-12 från <http://ajrarchive.org/article.asp?id=676>.
- Altheide, David L. (2013) Media Logic, Social control and fear. *Communication theory*, 23(3). 223-238. Doi: 10.1111/comt.12017
- Boin, Arjen & 't Hart, Paul (2003): Public Leadership in Times of Crisis: Mission Impossible? *Public Administration Review*, 63(5): 544-553. Doi: 10.1111/1540-6210.00318
- Chouliaraki, Lilie. (2013). Re-mediation, Inter-mediation, Trans-mediation — The cosmopolitan trajectories of convergent journalism. *Journalism studies*, 14(2). 267–283. Doi: 10.1080/1461670X.2012.718559
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann, Wängnerud, Lena (2017) *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Wolters Kluwer.
- Ghersetti, Marina, & Odén, Tomas. (2010). *Pandemin som kom av sig: Om svininfluensan i medier och opinion*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- Ghersetti, Marina, & Odén, Tomas. (2019). Krisjournalistik. Jesper Strömbäck (red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 269–278). Lund: Studentlitteratur AB.
- Holt, Kristoffer. (2019). Medieanvändares delaktighet i nyhetsproduktion. Jesper Strömbäck (red), *Handbok i journalistikforskning* (s. 393–402). Lund: Studentlitteratur AB.
- Jendel, Lena. (2016). *Nya kriser möter nya medier, digital krishantering i det nya medielandskapet*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- Klinger, Ulrike & Svensson, Jakob. (2015). The emergence of network media logic in political communication: A theoretical approach. *New Media & Society*, 17(8), 1241–1257. Doi: 10.1177/1461444814522952
- Nygren, Gunnar. (2008). *Nyhetsfabriken: journalistiska yrkesroller i en förändrad mediavärld*. Lund: Studentlitteratur.
- Odén, Tomas, Djerf-Pierre, Monika, Ghersetti, Marina & Johansson, Bengt, (2016) *Kriskommunikation 2.0 – Allmänhet, medier och myndigheter i det digitala medielandskapet*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

SOU 1995:37. *Vårt dagliga blad – stödet till svensk dagspress*. Betänkande av Pressutredningen –94. Stockholm.

SOU 2016:30. *Människorna, medierna och makrnaden: Medieutredningens forskningsantologin om en demokrati i förändring*. Stockholm: Wolters Kluwer

Strömbäck, Jesper. (2015). *Journalistikens nyhetsurval och nyhetsvärderingar*. Jesper Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 171–181). Lund: Studentlitteratur.

Vetenskap och allmänhet. (2020). *Förtroendet för nyhetsmedier har ökat*. Hämtad 2020-12-15 från <https://v-a.se/2020/11/corona-i-svenska-medier-fortroendet-for-nyhetsmedier-har-okat/>.

Weibull, Lennart (2019) Brytpunkter I svensk medie- och journalistikhistoria. Jesper Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 43–55). Lund: Studentlitteratur AB.

Weibull, Lennart, Wadbring, Ingela (2014) *Massmedier: Nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*. Stockholm: Ekerlid

Weibull, Lennart, Wadbring, Ingela & Ohlsson, Jonas (2018) *Det svenska medielandskapet. Traditionella och sociala medier i samspel och konkurrens*. Stockholm: Liber

WHO (2020). *Timeline: WHO's COVID-19 response*. Hämtad 2021-01-19 från <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/interactive-timeline#!>

Wiik, Jenny (2014) Towards the Liberal Model. *Journalism Practice*, 8(5), 660-669. Doi: 10.1080/17512786.2014.883112

Worldometer (2020). *Covid-19 coronavirus pandemic*. Hämtad 2021-01-19 från <https://www.worldometers.info/coronavirus/>

9. Bilagor

Bilaga 1

Kodschema

V1. Vecka

V2. Datum

V3. Inläggets tre första ord

V4. Är inlägget signerat med manligt eller kvinnligt namn?

0. Okodbart
1. Kvinna
2. Man

V5. Vem är inlägget skrivet av?

1. Journalist
2. Läsare

V6. Har inlägget besvarats av en journalist?

1. Ja
2. Nej
99. Ej läsarinlägg

V7. Vad efterfrågas i inlägget?

0. Ej urskiljbart
1. Information
2. Förklaring
3. Granskning
4. Inget efterfrågas
99. Ej läsarinlägg

V8. Vilket ämne handlar inlägget om?

10. Smittspridning och smittspårning
11. Tester
12. Antikroppar
13. Munskydd
20. Myndighet och politik
30. Sjukvården

40. Riskgrupper och riskfaktorer
50. Ekonomi
60. Restriktioner, riktlinjer och regler
70. Sveriges coronahantering jämfört med andra länders
80. Vaccin
90. Nyhetsrapportering och nyhetsvärdering
100. Presskonferenser
999. Ej läsarinlägg

V9. Vad har inlägget för karaktär?

10. Uppmaning till andra läsare
20. Uppmaning till myndighet eller politiker
30. Uppmaning till Aftonbladet
40. Allmän kommentar/egen åsikt
50. Efterfrågan av information/förklaring/granskning
60. Förmedlande av information
70. Svar på tidigare inlägg
99. Ej läsarinlägg

V10. Är inlägget av kritisk karaktär?

10. Ja, mot Aftonbladet
20. Ja, mot myndighet
30. Ja, mot politiker
40. Ja, mot allmänheten
50. Ja, mot något annat
60. Nej
99. Ej läsarinlägg

V11. Är inlägget av berömande karaktär?

10. Ja, mot Aftonbladet
20. Ja, mot myndighet
30. Ja, mot politiker
40. Ja, mot allmänheten
50. Ja, mot något annat
60. Nej
99. Ej läsarinlägg

V12. Har journalisten information som ger svar på frågan?

- 0. Okodbart
- 1. Ja
- 2. Nej
- 99. Ej journalistinlägg

V13. Hänvisar man i svaret vidare till fördjupad artikel/information?

- 10. Ja, till eget innehåll på Aftonbladet
- 20. Ja, till annat nyhetsmedia
- 30. Ja, till myndighet
- 40. Nej
- 99. Ej journalistinlägg

V14. Vad är det som förmedlas i inlägget?

- 0. Ej urskiljbart
- 1. Information
- 2. Förklaring
- 3. Granskning
- 4. Inget av ovanstående
- 99. Ej journalistinlägg

Bilaga 2

Kommentarer till kodschema

V4. Är inlägget signerat med manligt eller kvinnligt namn?

Här noteras kön på den som skrivit inlägget, baserat på signaturen. Lägg in som okodbart om inlägget är skrivet under en signatur som ej går att identifiera som man eller kvinna:

0. Okodbart - *när signaturen inte indikerar könstillhörighet*
1. Kvinna - *signerat med ett namn som kan antas vara en kvinna*
2. Man - *signerat med ett namn som kan antas vara en man*

V6. Har inlägget besvarats av en journalist?

Det som efterfrågas här är om en journalist har publicerat en replik av något slag eller inte. Huruvida journalisten har kunnat besvara den faktiska frågan spelar med andra ord ingen roll.

V7. Vad efterfrågas i inlägget?

Vilken del av journalistiken som efterfrågas får sin bottenplatta i de klassiska journalistfrågorna för att enkelt kunna kategoriseras. Koda in inlägget baserat på vilken kärnfråga inlägget har:

0. Ej urskiljbart – *När inlägget är för kort för att kunna avgöra*
1. I Information – *Inlägg som ger svar på frågor som undrar **vad, var, när, vem** eller **vilka?***
2. Förklaring - *Inlägg som ger svar på frågor som undrar **hur?***
3. Granskning - *Inlägg som ger svar på frågor som undrar **varför** eller med **vilka konsekvenser?***
4. Inget efterfrågas – *Inlägg som är kommentarer, åsikter, förklaringar och liknande*
99. Ej läsarinlägg

V8. Vilket ämne handlar inlägget om?

Här kategoriseras inläggen efter sitt primära ämnesinnehåll. Om ett inlägg berör flera ämnen kodas inlägget efter det ämne som får störst utrymme, eller är i fokus. Om ett inlägg exempelvis efterfrågar när Folkhälsomyndigheten håller nästa pressträff bör inlägget sorteras in under 11, eftersom inlägget i huvudsak efterfrågar information rörande pressträffar.

Kategorierna förtydligas enligt följandet:

1. Smittspridning och smittspårning - *alla inlägg och frågor som berör smittsamhet, hur man bör undvika att bli smittad/smitta andra samt symptom på sjukdom.*
2. Myndigheter och politik - *alla inlägg och frågor som handlar om*

politikernas/myndigheters agerande och eventuell kritik mot dessa.

3. *Sjukvården - alla inlägg och frågor som rör situationen inom vården, hur många som är inlagda och liknande*
4. *Riskgrupper och riskfaktorer - alla inlägg och frågor som rör underliggande sjukdomar som kan räknas till riskfaktorer, hur man ska agera om man är i riskgrupp och liknande.*
5. *Ekonomi - Ekonomiska bidrag, den globala ekonomin och liknande ämnen.*
6. *Restriktioner, riktlinjer och regler - frågor som specifikt handlar om restriktioner, deras innebörd, vilka restriktioner som inte har införts och eventuell kritik mot dessa.*
7. *Sveriges coronahantering i jämförelse med andra länders - inlägg om hur man gör i andra länder med lockdowns och liknande och hur det står i jämförelse med sveriges regler och restriktioner.*
9. *Vaccin - alla inlägg och frågor angående vaccin, när detta kan komma, vilka som bör vaccineras och liknande.*
10. *Nyhetsrapportering och nyhetsvärdering - inlägg och frågor som berör Aftonbladets eller andra mediernas nyhetsrapportering kring coronaviruset. Även beröm och liknande som är direkt riktade till Aftonbladet eller dess reportrar.*
11. *Presskonferenser - inlägg och frågor som direkt är kopplade till olika presskonferenser. Det vill säga när de äger rum, vad som har sagts under en presskonferens och liknande.*
99. *Ej läsarinlägg*

V9. Vad har inlägget för karaktär?

Här kodas inlägget in baserat på vad läsaren kan antas vilja uppnå med sitt inlägg:

1. *Uppmaning till andra läsare - exempelvis "se till att följa råden så vi får fira jul med våra familjer" och liknande*
2. *Uppmaning till myndighet/politiker - exempelvis "regeringen borde införa striktare restriktioner" och liknande*
3. *Uppmaning till Aftonbladet - exempelvis "ni borde rapportera mer om situationen inom vården" och liknande*
4. *Allmän kommentar eller egen åsikt - inlägg med uppmuntran till allmänheten, egna tankar/reflektioner och liknande*
5. *Efterfrågan av information - inlägg med frågor man vill få svar på*
6. *Förmedlande av information - inlägg där läsaren själv bidrar information*
7. *Svar på tidigare inlägg - inlägg där läsaren svarar på ett tidigare publicerat inlägg*
99. *Ej läsarinlägg*

V10/V11. Är inlägget av kritisk/berömmande karaktär?

Om beröm eller kritik förekommer i inlägget kodas detta in under den variabel som i huvudsak är objekt för berömmet/kritiken

V12. Har journalisten information som ger svar på frågan?

Här kategoriseras inläggen baserat på om journalisten lyckats besvara den av läsare ställda frågan.

- 0. Okodbart - när journalisten endast har svarat tack, med en uppmuntrande kommentar eller liknande på inlägg som inte är frågor
- 1. Ja - när journalisten har kunnat svara på frågan själv eller genom att länka vidare till informationen om den finns tillgänglig någon annanstans.
- 2. Nej – när journalisten inte funnit svar på frågan och exempelvis svarat ”vi ska kolla upp detta”
- 99. Ej journalistinlägg

V13. Hänvisar man i svaret vidare till fördjupad artikel/information?

- 10. Ja, till eget innehåll på Aftonbladet – genom länk till en större artikel
- 20. Ja, till annan nyhetsmedia – genom länk till annan nyhets sida
- 30. Ja, till Folkhälsomyndigheten – genom länk till Folkhälsomyndighetens hemsida
- 40. Ja, till annan källa – genom länk till annan myndighet, region eller liknande
- 50. Nej
- 99. Ej journalistinlägg

V14. Vad är det som förmedlas i inlägget?

Här kategoriseras vilken del av journalistiken som återspeglas i journalistens inlägg, detta med de klassiska journalistfrågorna som bottenplatta. Koda in baserat på vilken kärnfråga inlägget besvarar:

- 0. Ej urskiljbart – När inlägget är för kort för att kunna avgöra
- 1. Information – Inlägg som ger svar på frågor som undrar **vad, var, när, vem** eller **vilka**?
- 2. Förklaring - Inlägg som ger svar på frågor som undrar **hur**?
- 3. Granskning - Inlägg som ger svar på frågor som undrar **varför** eller med **vilka konsekvenser**?
- 4. Inget av ovanstående - när journalisten endast har svarat tack, med en uppmuntrande kommentar eller liknande på inlägg som inte är frågor
- 99. Ej läsarinlägg